

De burde være Europas væksttog, men er det stik modsatte

Børsen den 6 mars 2025

De fleste interesserede ved, at Europa har et konkurrenceevneproblem. Den såkaldte Draghi-rapport om EU's problemer udkom i september, og kun få økonomer har været uenige i diagnosen.

På langt sigt er konkurrenceevne defineret af produktivitet, og Europas produktivitsudvikling sakker bagefter andre dele af verden.

Kuren er der derimod voldsom uenighed om, og mindst et centralt problem plager mange forslag: Europa er ikke ét samlet samfund, men over 30 enkeltøkonomier. Og ikke alle af dem har lige store problemer.

Baggrunden for diskussionen er, at USA's timeproduktivitet – hvor meget værdi amerikanerne i gennemsnit skaber pr. arbejdstime – steg med ca. 2 pct. om året i de 25 år op til nedlukningerne i 2020.

I Tyskland sørgede Merkel-regeringerne omhyggeligt for ikke at gøre noget som helst

Den fulgte ikke med de virkelige højdespringere som Taiwan eller Polen, der så fremskridt på over 5 pct. om året, men udklasserede det meste af Europa. I samme periode voksede Danmarks produktivitet 1,5 pct. om året, Frankrig, Storbritannien og Tysklands 1,2 pct., og Italiens blot 0,4 pct.

Vesteuropas konkurrenceevne faldt derfor gradvist bagud, og tragedien er, at udviklingen er accelereret de sidste fem år. Det er bare slet ikke sket i samme tempo i hele Europa.

Fra 2018 til 2023 steg timeproduktiviteten i Vesteuropa i gennemsnit 1,5 pct. om året.

I Central- og Østeuropa steg den 2,4 pct. – en smule hurtigere end USA's 2,2 pct. De tal dækker dog over en væsentlig forskel: Europas problem er, at gennemsnitsvæksten i produktivitet i Europas store økonomier – Frankrig, Italien, Spanien, Storbritannien og Tyskland – mellem 2009 og 2019 kun var 0,3 pct., og siden nedlukningerne har der reelt ikke været nogen produktivitsvækst i de fem lande.

Skal man overveje, hvad den rigtige kur er, kan man derfor begynde med spørgsmålet: Hvad har de store økonomier gjort markant ringere end de små det sidste årti?

En del af svaret er reformer, eller manglen på samme.

I Storbritannien klager økonomer over de tabte år under konservative regeringer, der ikke formåede at afskaffe åbenlyst skadelig regulering eller gribe de muligheder, som brexit faktisk skabte. I Tyskland sørgede Merkel-regeringerne omhyggeligt for ikke at gøre noget som helst.

Og i Frankrig skaber blot snak om reformer store demonstrationer, der gør parlamentet nærmest allergisk over for enhver større ændring. På samme tid er de store landes offentlige udgifter steget i

takt med de politiske løfter, så deres offentlige sektors størrelse er vokset næsten dobbelt så hurtigt de sidste fem-seks år end i de mindre europæiske økonomier.

Danske politikere har intet at være stolte over i den sammenhæng, men har dog undgået de værste excesser.

Europas tragedie er, at kontinentet stille og roligt vokser til i kompliceret regulering, der fungerer som snedriver på de økonomiske landingsbaner. Og problemet er størst i de økonomier, der burde være regionens lokomotiv.

Christian Bjørnskov